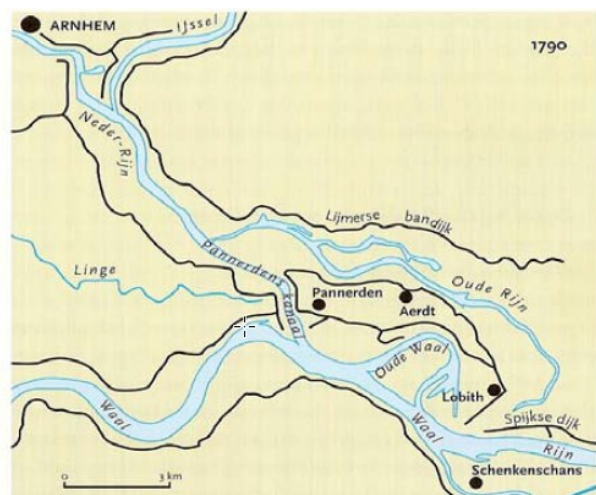
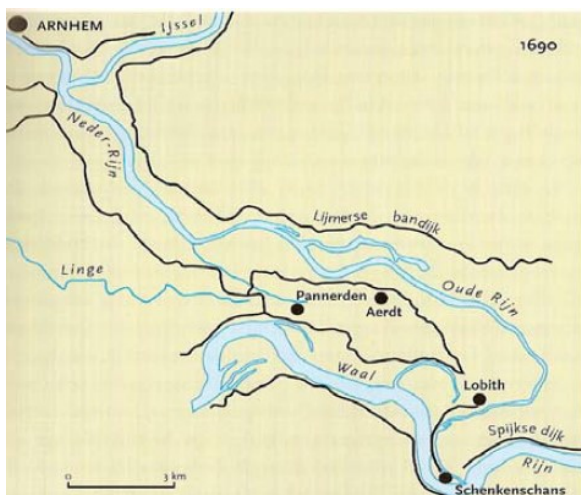

Het 'echte' Pannerdens kanaal

Het Pannerdensch Kanaal was in eerste instantie een verdedigingswerk. In het rampjaar 1672 konden de Franse en Munsterse troepen Nederland gemakkelijk innemen, omdat de waterstand in de rivier (Rijn) zo laag was en er vele ondiepten in de laagwaterbedding voorkwamen. Om een eventuele Franse inval te weerstaan, legde vestingbouwer Menno van Coehoorn in 1702 een zogenaamd retranchement, een verschansing (wal plus gracht) aan tussen de Waal bij Pannerden en de Neder-Rijn 'bij Peppelgraaf te Angeren'.

De wal met daaraan evenwijdig een 45 meter brede gracht verbond de oever van de Waal met die van de Neder-Rijn. Het retranchement lag precies in het tracé van het al eerder door Gerard Passavant ontworpen Pannerdensch Kanaal. Er was maar weinig voor nodig om de gracht om te vormen tot een kanaal en zo de afvoer naar Neder-Rijn en IJssel te vergroten. In 1706 werd dit plan uitgevoerd. De gracht werd verbreed tot 90 meter en aan beide uiteinden verlengd zodat hij aansloot op de Waal en de Neder-Rijn.

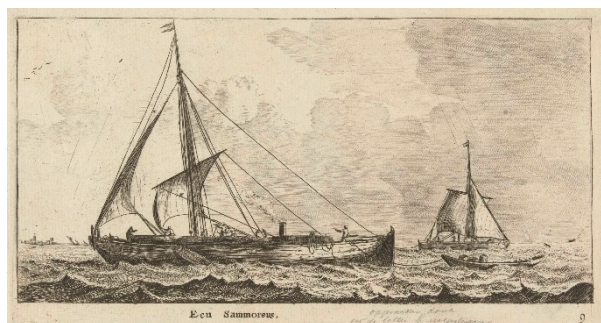

In augustus 1707 veroorzaakte een hoogwatergolf een doorbraak van de verzwakte Waaldijk in de bovenmonding van het Pannerdensch Kanaal en versnelde daarmee de laatste fase van de graafwerkzaamheden.

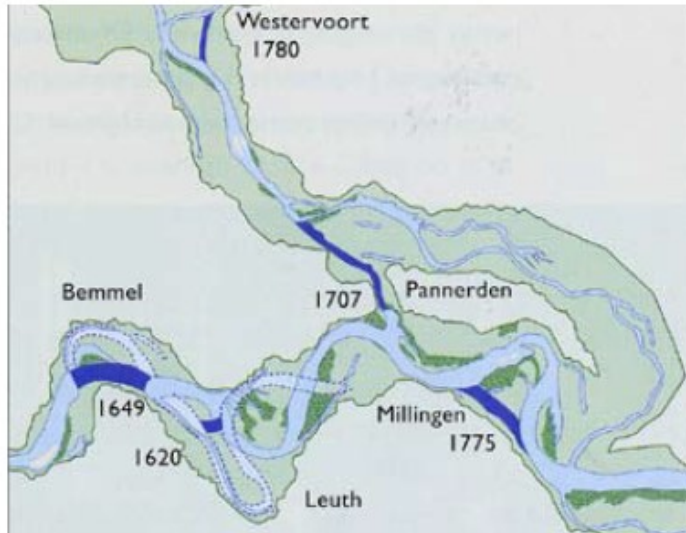
Voor het eerst voer een Samouereus door het nieuwe kanaal. Daarmee was het Pannerdensch Kanaal een feit.

In de jaren na 1707 schuurde het kanaal door de hoge stroomsnelheden steeds dieper uit. Hierdoor werden de oevers en nieuwe dijken bedreigd.

Ter bescherming werden de oevers voorzien van bleeswerken en de schaaldijken van pakwerken van rijshout. In 1709 waren de werken klaar.

Bleeswerk = een soort van rijswerk, langs de rivieroevers aangelegd, om deze tegen inscharing te beveiligen. Het bestaat uit lagen rijshout (staken en tenen van veelal wilgenhout) palen er doorheen en met grint belast. Schaaldijk = dijk die onmiddellijk aan een rivier grenst en niet door uiterwaarden daarvan gescheiden is: waar de dijk schaaldijk is, wordt hij verdedigd door een steenglooiing.

BRON: LAND VAN LEVENDE RIVIEREN, DE GELDERSE POORT, 2001.

Overzicht van grote rivierwerken

De aanleg van het Pannerdensch Kanaal kostte in totaal ongeveer 125.000 gulden.

Bron:

<https://mijngelderland.nl/inhoud/canons/lingewaard/pannerdensch-kanaal>

Regiobeschrijvingen provincie Gelderland, Adriaan Haartsen, Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Rapport DK nr. 2009/dk116-F, Ede, 2009

Ruimte voor de rivier, Archeologische monumentenzorg langs de grote rivieren 2000-2015

<https://www.ruimtevoorderivier.nl/>